

Historický kontext Teológie tela Jána Pavla II.

Koncom 60. rokov 20. storočia v dôsledku tzv. sexuálnej revolúcie a mohutného vedeckého pokroku zvlášť v oblasti medicíny a farmácie sa začal meniť „pohľad na osobu ženy a jej úlohu v ľudskej spoločnosti, ale aj na hodnotu manželskej lásky v manželstve a na posudzovanie manželských úkonov z hľadiska tejto lásky.“ (HV 2)

Z tohto dôvodu *Pavol VI.* schválil a rozšíril komisiu ustanovenú ešte jeho predchodcom *Jánom XXIII.* v roku 1963, ktorá: „mala za úlohu nielen skúmať mienky a názory týkajúce sa otázok manželského života a najmä regulovania pôrodnosti, ale mala aj vhodne predložiť výsledky skúmania, aby Učiteľský úrad mohol v tejto veci primerane odpovedať na očakávanie nielen veriacich, ale aj ostatných ľudí na svete.“ (HV 5)

Pavol VI. po preskúmaní výsledkov bádania týchto odborníkov, a taktiež aj po zvážení názorov a návrhov, ktoré mu posielali biskupi celého sveta, ale predovšetkým „... po starostlivom zvážení veci a po vytrvalých modlitbách vysielaných k Bohu, na základe poslania, ktoré nám zveril Kristus, mienime dať teraz odpoveď na tieto vážne otázky.“ (HV 6)

Odpoveďou *Pavla VI.* ako už naznačuje citát je jeho encyklika *Humanae vitae*, ktorá sa však okamžite po jej podpísaní stretla s veľkým odporom zo strany laikov a nepochopením zo strany kňazov. Predovšetkým otázka antikoncepcie a zodpovedného rodičovstva sa stala mimoriadne silným podnetom k obnove a rozvoju morálnej teológie manželstva a rodiny vo svetle pôvodného Božieho plánu.

Na túto úlohu sa podujal *Karol Wojtyła*, ktorý už ako kňaz a neskôr ako biskup otázke ľudskej lásky venoval takmer všetko svoje úsilie na kazateľnici, v spovednici i vo svojich písaných dokumentoch. Po vydaní encykliky *Humanae vitae*, začal *Karol Wojtyła* pracovať na texte knihy, ktorá by vychádzala z počiatku – teda z Božieho plánu s rodinou s cieľom ukázať, že požiadavky *Humane vitae* nielenže nie sú v rozpore s biblickým posolstvom a učením Cirkvi ale ani s pravdou o človeku a jeho skúsenosťou lásky. *Karol Wojtyła* pripravovaný text avšak nikdy nevydal, pretože v roku 1978 bol zvolený za pápeža a pripravovaný materiál teda použil ako podklad pre generálne audiencie. Celkovo sa jednalo o viac ako 130 katechéz prednesených od septembra 1979 do novembra 1984. Texty jeho katechéz o ľudskej láske podľa Božieho plánu poznáme dnes pod názvom „Teológia tela“.

Pápež Ján Pavol II. hneď od začiatku svojho pontifikátu venoval téme manželstva a rodiny všetky svoje sily. Už v roku 1980 zvolal pápež do Ríma synodu biskupov a to práve na tému manželstva a rodiny, pretože ešte aj po 10 rokoch od vydania *Humanae vitae* boli otázky manželského spolužitia stále citlivou témou. Biskupské konferencie sa k téme neradi vyjadrovali, resp. otázku antikoncepcie interpretovali ako problém svedomia. Biskupská synoda mala pomôcť úprimnej starostlivosti o rodinu a ponúknuť vhodné pokyny pre obnovu pastoračného úsilia na poli manželstva a rodiny. O rok neskôr Sv. Otec Ján Pavol II. vydal postsynodálnu exhortáciu *Familiaris consortio* ktorá zhrnula plodnú prácu synodálnych otcov a prezentovala aj početné pápežove príspevky na túto tému. Pápež ešte pred podpísaním exhortácie zriadil pri Pápežskej lateránskej univerzite samostatný inštitút pre štúdium teológie manželstva a rodiny. Jeho úlohou je už vyše 27 rokov rozvíjať systematickú reflexiu teologických, spoločenských a humánnych vied na poslanie kresťanských manželov a rodín, a to na základe milosti, ktorú dostali vo sviatosti manželstva.